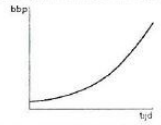
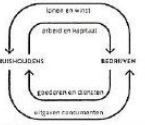

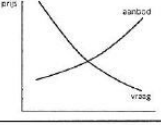
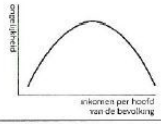
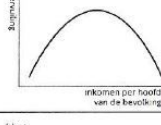
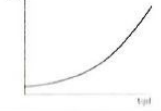



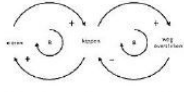





Donuteconomie van Kate Raworth, door Sjaak Evers, 30 sep. 2018

Het is wat mij betreft een mooi, bijzonder boek, over de vooronderstellingen van de economie, 7 alternatieven op dat punt, 7 stappen naar een economie voor de 21e eeuw, 7 **nieuwe fundamenten** van de economie, ook in de vorm van heldere plaatjes ('visual framing') (p. 30 en 31):

ZEVEN MANIEREN OMTEDENKEN:	VAN TWINTIGSTE-EEUWSE ECONOMIE	
1 Verander de doelstelling		bbp
2 Kijk naar het grote plaatje		op zichzelf staande markt
3 Stimuleer de menselijke natuur		homo economicus
4 Snap de systemen		mechanisch evenwicht
5 Richt je op herverdeling		groei trekt het wel degelijk
6 Creëer om te regenereren		groei ruimt het wel op
7 Wees agnost als het om groei gaat		groeiverslaafd

NAAR EENENTWINTIGSTE-EEUWSE ECONOMIE	
	de donut
	ingebbede economie
	sociale, zich aanpassende mensen
	dynamische complexiteit
	ontworpen voor herverdeling
	ontworpen voor regeneratie
	groeï-agnostisch

Ook de animaties op haar website zijn erg mooi: <https://www.kateraworth.com/animations/>

Inleiding: Wie wil er nu econoom worden

- De uitdaging van de 21ste eeuw
 - Het gezag van de economische wetenschap
 - Weg van en terug naar de economie => Donut
 - De kracht van beelden
 - Beelden in de economische wetenschap: een verborgen geschiedenis
 - Een langdurige ontsnappingspoging
 - 7 manieren om te denken als een *21ste eeuwse* econoom, een nieuw denkkader: een nieuw doel (1), een nieuw verhaal over de spelers (2), over de hoofdrolspeler (3) en over het spel (4), over ongelijkheid (5) en vervuiling (6) en verslaving (aan groei, 7)
1. Verander de doelstelling: van het eeuwig stijgende BBP (goed = vooruit en omhoog) naar **de donut** (goed = in balans): een veilige en rechtvaardige ruimte voor de mensheid (Profit), tussen
- o een ecologisch plafond waar niemand boven mag, 9 kritieke processen (binnen de mogelijkheden van onze levenwekkende planeet) (Planet) (Groen)
 - o een sociaal fundament waar niemand onder mag, 12 basisbehoeften, de Sustainable Development Goals voor de wereld voor 2030, die 193 landen in 2015 zijn overeengekomen (het voorzien in de mensenrechten van ieder mens) (People) (Links)
- Hoe de economische wetenschap haar doel uit het oog verloor, zogenaamd waardenvrij werd, wetmatigheden ging zoeken, een doelen- en waardenvacuum creeerde
 - Economische groei panacee voor vele maatschappelijke, economisch en politieke kwalen, een politieke noodzaak, de facto het doel van het economisch beleid
 - Kunnen we binnen de donut leven? 5 factoren van belang: bevolking, verdeling, ambitie, technologie en bestuur
 - De crises van onze eigen tijd eisen een heel andere doelstelling en we staan pas aan het begin van het opnieuw bedenken en benoemen van wat dat doel zou moeten zijn
2. Vertel een nieuw verhaal, van een op zichzelf staande (gesloten) markt naar (een open markt, in) **een ingebedde economie** (het grote plaatje), (met als 11 spelers):
- de aarde: geen kringloop van geld, maar een energiestroom in een richting
 - de maatschappij: verbindingen, sociale cohesie, vertrouwen, wederkerigheid
 - de economie: 4 leveringsdomeinen:
 1. het huishouden, dat kerngoederen en -diensten levert, vormt kern-economie, en moet dus gewaardeerd worden
 2. de markt, die particuliere goederen en diensten levert, machtig is, en dus op een verstandige wijze ingebed moet worden
 3. het gemeenschapsbezit, die levert (gezamenlijk voortgebrachte) zaken voor de betreffende gemeenschap, de commons, Elinor Ostrom
 4. de staat, die publieke goederen en diensten levert, essentieel is dus, en dus rekenschap moet afleggen

- de neiging om wanneer het goed gaat, speculatieve investeringen te doen, vormt de fundamentele instabiliteit van een kapitalistische economie
- de 'succes-voor-de-succesvollen'-val: de *dynamiek* van ongelijkheid: in werking
 - wanneer de winnaars van een speelronde een beloning krijgen die hun kansen in de volgende ronde vergroot (net als bij spel Monopoly). Voorspoed versus Monopolist (p. 144)
- Water in het bad: de *dynamiek* van klimaatverandering
 - Bad begint leeg te lopen \leq de hoeveelheid water uit de kraan $<$ de hoeveelheid water die wegloopt in de afvoer.
- Het vermijden van de ondergang: economie van
 - vandaag \Rightarrow ongelijkheid en degeneratie
 - morgen \Rightarrow eerlijke verdeling en regeneratie
 - $>$ sociaal fundament/H.5 $<$ ecologisch plafond/H.6
- Vaarwel sleutelaars - welkom snoeiers (ze heeft het wel over ontwerpen ...)
 - effectieve systemen
 1. gezonde hiërarchie: geneste systemen dienstbaar groter geheel
 2. vermogen tot zelforganisatie: markt, ook: gemeenschapsbezit en huishoudens (Ostrom) \leq staat
 3. veerkracht: inbouwen van diversiteit en redundantie
- Doe aan ethiek: 4 ethische principes voor de econoom van 21-ste eeuw (p. 156):
 1. handel in dienst
 2. respecteer de autonomie
 3. wees prudent
 4. stel je bescheiden op

5. Ontwerp een eerlijke verdeling, ga van 'groei zal ongelijkheid gelijk trekken' naar **ontworpen herverdeling** (distributief), gekoppeld aan sociaal fundament

- De economische achtbaanrit = Kuznetscurve
- Waarom ongelijkheid ertoe doet \Rightarrow schadelijke gevolgen
 - maatschappelijk: beschadigt sociale weefsel
 - politiek: de democratie wordt gehackt
 - ecologisch: aantasting van het milieu
 - economisch: stabiliteit loopt gevaar
- Kies voor het netwerk
 - wacht niet op economische groei om ongelijkheid te reduceren - omdat dit niet zal gebeuren, Creëer (in plaats daarvan) een economie, die ontworpen is voor herverdeling
 - diversiteit en verspreiding (p. 168)
- Het spreiden van inkomen - en het herverdelen van rijkdom

- Het aanpakken van de ongelijkheid bij de wortel vraagt om democratisering van het bezit van rijkdom. Vragen zijn:
 1. wie bezit de grond
 2. wie bezit het geld
 - centrale banken de macht om geld te scheppen terug
 - staatsbanken in investeringen voor lange termijn
 - centrale banken geld rechtstreeks aan huishoudens, volks-QE en groene-QE, Quantitative Easing
 - complementaire valuta, lokaal geld
 - tijdbankieren (6 dd training => 6 dd vrijwilligerswerk)
 - blockchain, digitale valuta
 3. wie bezit de onderneming, jouw arbeidskracht
 - bedrijven eigendom van werknemers
 - coöperaties eigendom van leden
 4. wie bezit de technologie, de robots
 - belasting op arbeid => niet-duurzame hulpbronnen
 - scholing in creativiteit, empathie, inzicht en menselijk contact
 - basisinkomen
 - robotdividend
 - royalties voor publiek-private patenten
 - staatsbanken aandeel in bedrijven die profiteren van publiek onderzoek
 5. wie bezit de ideeën/kennis
 - op scholen en universiteiten maatschappelijk ondernemerschap, probleemoplossing en samenwerken
 - publiek onderzoek => publieke kennis
 - eindig excessieve claims op IP van het bedrijfsleven
 - maak *makerspaces*
 - stimuleer burgerorganisaties
 - Pak het mondiaal aan
 - GiveDirectly in Kenia (p. 191)
 - [Dave Hakkens](#): plastic recycling machine: open source, ontwikkeling met klanten over de gehele wereld
6. Creëren om te regenereren, van 'groei zal vervuiling weer opruimen' (degeneratief) naar **regeneratief ontwerp**, gekoppeld aan ecologisch plafond
- Wat stijgt zal misschien nooit meer dalen: de Kuznetscurve van het milieu
 - Het trotseren van de degeneratieve *lineaire* economie (rups)
 - Kunnen we in de donut zaken doen
 1. doe niets
 2. doe dat, wat iets oplevert
 3. we leveren een eerlijk aandeel

4. berokken geen schade
 5. wees *generous*: de natuur als
 - a. model: cyclische processen imiteren (Denk aan [Visie van Landbouwminister](#) Carola Schouten over Kringlooplandbouw)
 - b. maatstaf: passen innovaties in natuurcycli
 - c. mentor: wat kunnen we ervan leren
 - De circulaire economie komt van de grond (vlinder)
 - biologische en technische bouwstoffen
 - niet meer door-stroming maar rond-stroming
 - Welkom in de *generouse* stad
 - Op zoek naar de *generouse* econoom
 - regeneratief *industriel* design kan alleen *volledig* worden gerealiseerd als het is gebaseerd op een regeneratief *economisch* design
 - De circulaire toekomst ligt open
 - Als het materiaal alleen stroomt in cycli die door *eigendomsverhoudingen* zijn bepaald, zal het systeembrede regeneratieve potentieel nooit worden benut
 1. Het herdefiniëren van het bedrijfsleven, zoals Anita Roddick van The Body Shop
 2. De financiële sector dient het leven
 3. Neem de staat als partner
 4. Het tijdperk van de levende meeteenheden: alle bronnen van rijkdom monitoren
7. Het is tijd voor de economie van de planeet, van exponentiele groei naar logische groei, van groei verslaving naar **groei-agnosticisme**, d.w.z. de menselijke voorspoed bevorderen, ongeacht of het bbp nu stijgt, daalt of hetzelfde blijft
- Te gevaarlijk om te tekenen
 - *5 stadia van groei* volgens Rostow, de tocht van de 20ste eeuw
 - De verkeerd gecaste ster op het toneel: de S-curve
 - Kunnen we blijven vliegen, met groene groei ?
 - *groene groei* helpt onvoldoende, daarmee gaan we niet onder de planetaire grenzen komen/blijven
 - Zijn we er al, kan *de groei eruit* zijn ?
 - *6 stadia van groei* volgens Rostow, updated voor de 21ste eeuw, met ook: *voorbereiden voor de landing*
 - Leren hoe we moeten landen
 1. Financieel verslaafd: wat kunnen we winnen
 - demurrage: overliggeld, zegelgeld (p. 259), negatieve rente (p. 260): als je geld niet gebruikt, wordt het minder waard
 2. Politiek verslaafd:
 - hoop (op extra geld), vrees (voor werkloosheid) en macht (door relatieve rijkdom)
 3. Maatschappelijk verslaafd
 - iets om na te streven (niet groei, maar toereikendheid)
 - Welkom in de aankomsthal

Uitleiding: We zijn allemaal economen

- Het bestormen van de forten: de prestigieuze universiteiten
- Economische revolutie: een experiment per keer
 - we zijn allemaal economen; het gaat om politieke keuzes/uitgangspunten
 - Transitie is gaande (p. 276). Raworth verwijst in haar boek regelmatig naar de Sustainable Development Goals (SDG's), de doelen voor de wereld van 2030, Global Goals heten ze dus ook wel: de 12 aspecten van het sociaal fundament van de Donut zijn dezelfde als de People-gerelateerde Global Goals. Zie hieronder de relevante plaatjes:

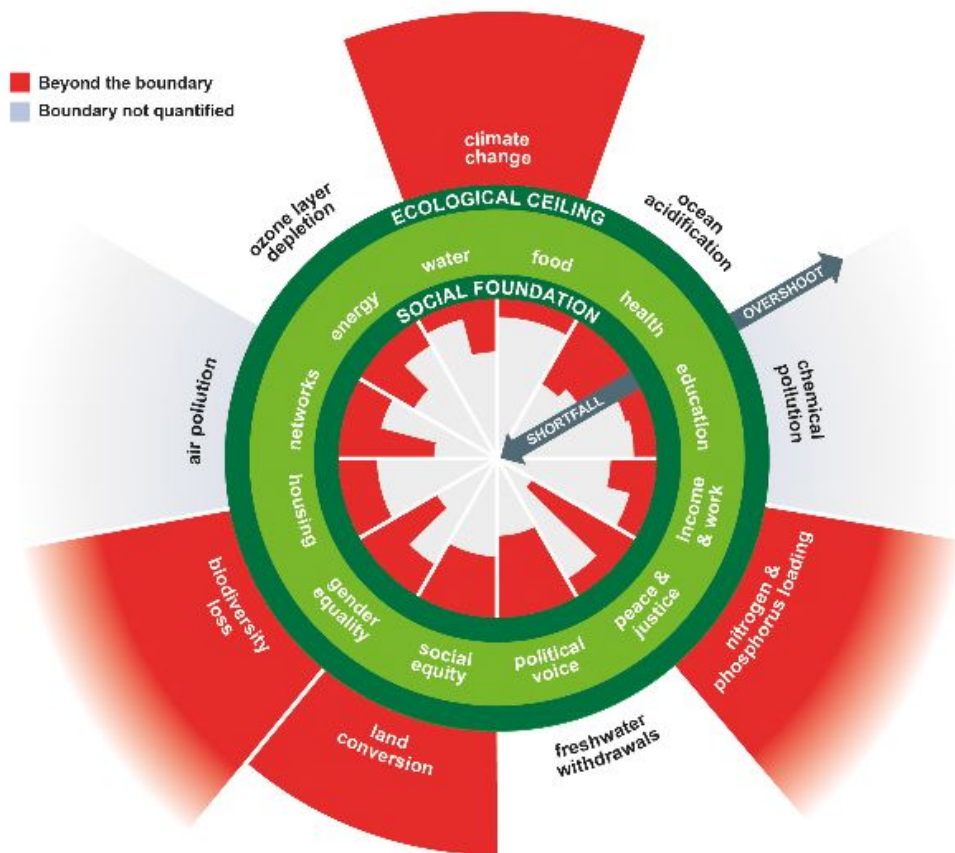


Image: Kate Raworth and Christian Guthier/The Lancet Planetary Health



Ik had het genoeg de SDG's via jongeren te ontdekken, organiseerde mee op 21-23 sep 2018 op de High Tech Campus in Eindhoven een zgn. Hacton rondom 5 Challenges, gekoppeld aan de SDG's. We hebben Hack Global Goals Platform opgericht: zie www.hackglobalgoals.com

Sjaak

Nog aanvullend materiaal: <https://socreatie.nl/herman-wijffels-people-and-planet-first/>